

CRONICA DRAMATICĂ

PIESA ROMÂNEASCĂ ÎN PREMIERĂ

TEATRUL NAȚIONAL
DIN CRAIOVA

CAPUL

de Mihnea Gheorghiu

Sărbătorindu-și o ascendență de 125 de ani, bogată în tradiții de luptă revoluționară, Teatrul Național din Craiova a ținut să sublinieze evenimentul și printr-o nouă premieră, menită să pună în lumină, o dată mai mult, atât vocația sa civică și națională, cât și valoarea lui artistică. Și trebuie spus de la bun început, cu bucurie, că opțiunea teatrului s-a dovedit, mai întâi, fericită prin alegerea celei mai recente piese a lui Mihnea Gheorghiu, *Capul*. Până aici totul s-a desfășurat în mod obișnuit, fiind vorba de un text ale cărui valori sînt bine cunoscute și relevate în cronicile spectacolului realizat anterior la Teatrul Național din București. Opțiunea teatrului craiovean s-a dovedit, în al doilea rînd, fericită — de data aceasta într-un mod mai puțin obișnuit — prin faptul că a încredințat cu îndrăzneală conducerea spectacolului unui cu-

Data premierei : 20 decembrie 1975.

Regia : MIRCEA CORNIȘTEANU,
FLORICA MĂLUREANU. Scenografia :
FLORICA MĂLUREANU. Muzica : IO-
SIF HERȚEA.

Distribuția : PETRE GHEORGHIU
(Mihai Viteazul) ; ELENA GHEOR-
GHU (Tudora) ; LENI PINȚEA-HO-
MEAG (Stanca) ; MANU NEDEIANU
(Sultanul Murad III) ; PAVEL CISU
(Rudolf) ; ION PAVLESCU (Generalul
Basta) ; GEORGE BULANDRA (Sigis-
mund Bathory) ; ANCA LEDUNCA
(Elisabeta I) ; MIHAI CONSTANTI-
NESCU (Leca Racotă) ; REMUS MĂR-
GINEANU (Stroe Buzescu) ; VASILE
COSMA (Banul Mihalcea) ; VALER
DELLAKEZA (Tandaler) ; VALERIU
DOGARU (Turturea) ; RADU NEGO-
ESCU (Csaky) ; DAN WERNER (Ki-
raly) ; CONSTANTIN SASSU (Andrei
Bathory) ; IANCU GOANȚA (Episco-
pul Napraghi) ; D. AURELIU (Preda
Buzescu) ; LUCIAN ALBANEZU (Pin-
tea). În alte roluri : BARBU MORCO-
VESCU, C. IONESCU, MIRCEA HA-
DÎRCĂ, PETRE ILIESCU-ANOTIN,
EMIL BOZDOGESCU, VLADIMIR JU-
RAVLE, ANGHEL POPESCU, DAMI-
AN OANCEA, EMIL BOROGHIŢĂ,
CONSTANTIN SASSU, CONSTANTIN
FUGAȘIN, ILIE GHEORGHE.

plu regizoral lină și, dacă se poate spune așa, inedit: Mircea Cornișteanu, stagiar al teatrului, aflat de-abia la a treia sa montare, și Florica Măureanu, creator afirmat de mai mulți ani, cu impetuozitate, însă în domeniul scenografiei! Dar cum, adesea, în artă, îndrăzneala (firește, atunci când nu e gratuită) își capătă recompensa mult rîvnită a succesului, acesta a suris larg teatrului craiovean și ultimei sale premiere.

„Miracolul” își are, bineînțeles, explicațiile lui. În primul rînd, tinerii creatori au știut să descifreze, cu inteligență și finețe, o calitate esențială a piesei lui Mihnea Gheorghiu — subliniată, dealtfel, chiar de autor atunci când și-a definit opera ca o *dramă-spectacol* — constînd în capacitatea textului de a oferi, prin concizia, puterea de sugestie și varietatea situațiilor dramatice date, un material scenic bogat, apt să transmită spectatorului, prin imagini teatrale dense, un conținut de idei elevat, exprimat cu luciditate, dar pătruns de fiorul cald al dragostei de patrie.

În al doilea rînd, evitînd tentația unei solemnități somptuoase, a încărcăturii pline de fast sau a artificierilor tehnice pe care modernă scenă craioveană le-o putea sugera; evitînd, de asemenea, tentația posibilă de a se inspira din modalitatea scenică utilizată la Teatrul Național din București, ori de a risca abstractizarea situațiilor și a personajelor — dubla direcție scenică a conceput o desfășurare spectaculară extrem de simplă, încărcată însă de o tensiune emoțională rar întîlnită, în ultimele stagioni, în montarea pieselor de inspirație istorică națională; întreg spectacolul se joacă fără nici un fel de decor, cu o recuzită redusă la minimum și cu o costumație care (cu o singură și inexplicabilă excepție: cămășile stîngaci înroșite de sîngele bătăliei, la care tocmii au participat căpitaniul lui Mihai Viteazul) are și ea, dacă cititorul ne îngăduie expresia, somptuoșitatea simplității.

Text sugestiv, imagine specific teatrală, simplitate — iată, așadar, cele trei coordonate în care s-a înseris, conceptual, spectacolul de la Craiova. Ele se datorează autorului și regizorilor. Aceștia din urmă au, însă, inevitabil, în plus, și meritul de a fi condus aproape ireproșabil transformarea conceptului în spectacol. N-ar fi putut realiza acest lucru, bineînțeles, fără aportul esențial al actorilor și al scenografiei.

Actorii au făcut efortul de a se adapta exigențelor atît de aspre ale simplității expresive — desigur, fiecare în funcție de resursele lui creatoare și, în oarecare măsură, de valoarea rolului —, reușind, în ansamblu, să configureze o *lume* autentică nu numai în rigoarea timpului ei istoric, ci, mai ales, în permanența istoriei timpului românesc. Firește, se detașează net creațiile lui Petre Gheorghiu (un Mihai Viteazul sobru, fără ostentație, de o luciditate ardentă, dar din-

colo de care simți în fiecare clipă patosul dramatic al omului-erou), ale Elenei Gheorghiu (din a cărei interpretare, în tonul general al spectacolului, răzbat în mod deosebit inteligența și fiorul tragic, rămînînd de neuitat, între altele, intonarea bocetului care deschide spectacolul) și lui Ion Pavlescu (care a știut că crească, în rolul extrem de redus al generalului Basta, o personalitate distructivă indispensabilă pentru a pune în valoare deplină tragicul sfîrșit al Voievodului). Sînt notabile, în sensul cel mai bun, realizările actorilor Leni Pințea-Homeag (Stanca), Manu Nedeianu (Sultanul), Anca Ledunca (Elisabeta I), Vasile Cosma (Banul Mihalcea), Radu Negoescu (Csaky), Dan Werner (Kiraly), Constantin Sassu (Andrei Bathory), Iacub Goanță (Episcopul Nagraghi).

Aportul scenografiei, datorat coregizoarei spectacolului, Florica Măureanu, poate fi de data aceasta foarte greu delimitat cu precizie, în raport cu contribuția direcției de scenă. Aceasta nu înseamnă, însă, că poate fi trecut mai ușor cu vederea, ci dimpotrivă; căci, jucîndu-se, cum spuneam, fără decore, spectacolul are totuși un cadru scenic extrem de funcțional, constituindu-se — performanță remarcabilă — exclusiv din lumini. Fantezia scenografei-regizor, inteligența ei scenică și — nu în ultimul rînd — talentul și priceperea maestrului de lumină Vadim Levinschi, au creat din simple și, am spune, sobre fascicule de lumină, palate, catedrale, cîmpuri de bătălie și — lucru foarte important pentru receptarea mesajului piesei — planul scenic al comentariului, din punctul de vedere al zilei de astăzi.

Text — actori — lumină — sunet (căci nu putem omite nici valoarea sugestiv-funcțională a coloanei sonore), mînuite cu măsură, fiecare și toate împreună (avem sentimentul că s-a lucrat într-un excelent spirit de echipă), pe o scenă imensă, utilizată integral, sub bagheta unui duo regizoral care a știut să realizeze din aceste elemente un tot unitar, pus în slujba mesajului profund patriotic al piesei — iată în ce constă spectacolul Teatrului Național din Craiova, intitulat *Capul*. Un spectacol care (dincolo de unele reproșuri ce i le-am putea aduce: participarea inegală a unor actori la expresivitatea ansamblului, insuficiența lumină în care apare pe alocuri Mihai) cultivă aproape exemplar mijloacele specifice teatrului și din care nu putem uita — înlăuntrul imaginii lui globale — forța de sugestie a unor scene (incoronarea de la Alba-Iulia, metafora luptei, simbolul unirii țărilor române în faldurile tricolore, vibrantul final și altele), ca și vigoarea lui militant-emoțională.

Teatrul Național din Craiova merită felicitat pentru jubileul său și pentru spectacolul care i-a împlinit sărbătoarea, cu demnități artistice și suflet național.

Mihai Vasiliu